

**СПРАВА «ЮРІЙ КОВАЛЬ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF YURIY KOVAL v. UKRAINE)
(заява № 35121/09)**

Стислий виклад рішення від 23 січня 2020 року

На момент подій заявник обіймав посаду голови Господарського суду Миколаївської області. 16 листопада 2007 року за підозрою в отриманні хабаря заявника затримали працівники міліції і, як він стверджував, жорстоко його побили. Проти заявника було порушено декілька кримінальних справ.

У грудні 2008 року після внесення головою Верховного Суду України подання до Верховної Ради України про затримання заявника його було затримано та

взято під варту. Вночі заявника перевезли з м. Києва до м. Миколаїв, де його помістили до ізолятора тимчасового тримання. З січня по грудень 2009 року заявник тримався у Миколаївському СІЗО.

18 лютого 2009 року Печерський районний суд м. Києва за відсутності заявника та його захисників задовільнив подання прокурора про продовження тримання заявника під вартою до чотирьох місяців. 21 квітня того ж року Апеляційний суд м. Києва продовжив строк тримання під вартою до шести місяців. Підставою для продовження строку тримання під вартою було обвинувачення заявника у вчиненні тяжкого злочину і необхідність проведення низки слідчих дій. 16 червня 2009 року Апеляційний суд м. Києва продовжив строк тримання під вартою до восьми місяців, навівши ті самі підстави, що і у постанові від 21 квітня 2009 року. За твердженнями заявника, ні заявник, ні його захисники не були поінформовані про вказані засідання. У лютому 2010 року Апеляційний суд Херсонської області звільнив заявника під підписку про невіїзд.

У жовтні 2013 року заявник був визнаний винним. У березні 2014 року апеляційний суд скасував вирок, а справу направив до прокуратури на додаткове розслідування. Станом на 26 березня 2019 року слідство все ще тривало.

До Європейського суду з прав людини заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини (далі – Конвенція) на жорстоке поводження з ним працівників міліції під час його затримання 16 листопада 2007 року та відсутність ефективного розслідування зазначених тверджень, на умови його тримання під вартою та перевезення 23 та 24 грудня 2008 року, а також побутові умови тримання у Миколаївському СІЗО; за пунктами 3 і 4 статті 5 Конвенції на відсутність незалежності та безсторонності суддів під час обрання йому запобіжного заходу у виді взяття під варту; за пунктом 4 статті 5 Конвенції щодо неінформування заявника та його захисників про розгляд національними судами питання щодо продовження заявнику строку тримання під вартою; за пунктом 1 статті 6 щодо тривалості кримінального провадження стосовно заявника, а також тривалості застосування до заявника запобіжного заходу у вигляді підписки про невіїзд.

Розглянувши скарги заявника за статтею 3 Конвенції Європейський суд зазначив, що заявник не подав небезпідставної скарги на стверджуване жорстоке з ним поводження і не може оскаржувати ефективність розслідування на національному рівні. Європейський суд дійшов висновку, що застосування наручників до заявника під час перевезення ґрунтувалось на національному законодавстві і було застосовано протягом певного періоду часу у зв'язку з конкретним міркуванням безпеки через попередню поведінку заявника. Заявник не зазнав будь-якої тривалої фізичної чи психологічної шкоди в результаті застосування наручників. Також Європейський суд вказав, що заявник не надав послідовного та детального опису побутових умов тримання його під вартою у Миколаївському СІЗО, які б дозволили йому зробити висновок про його тримання там в умовах, які суперечили статті 3 Конвенції. За таких обставин Європейський суд визнав ці скарги явно необґрунтованими та відхилив їх відповідно до підпункту «а» пункту 3 і пункту 4 статті 35 Конвенції.

Щодо скарги заявника на безсторонність національних судів під час обрання йому запобіжного заходу у виді тримання під вартою Європейський суд дійшов висновку, що ніщо не свідчить, що участь голови Верховного Суду України на початковому етапі вплинула або могла будь-яким чином вплинути на суди, які пізніше продовжили строк тримання під вартою. Його участь у цьому процесі навпаки мала на меті забезпечити додаткові гарантії незалежності суддів. Отже, ця частина заяви була визнана Європейським судом явно необґрунтованою та відхилена відповідно до підпункту «а» пункту 3 і пункту 4 статті 35 Конвенції.

Європейський суд встановив, що відсутність заявника на судових засіданнях 18 лютого, 21 квітня та 16 червня 2009 року, під час яких ухвалювались постанови про продовження строку тримання заявника під вартою і за яку несли відповідальність органи державної влади, порушила принцип рівності сторін, та констатував порушення пункту 4 статті 5 Конвенції.

Розглянувши скаргу щодо тривалості кримінального провадження в справі заявника, Європейський суд дійшов висновку, що тривалість провадження понад дванадцять років не відповідає вимозі «розумного строку» та порушує пункт 1 статті 6 Конвенції.

Європейський суд вирішив, що скарга заявника на обмеження його свободи пересування за статтею 2 Протоколу № 4 до Конвенції тісно пов'язана із скаргою на тривале провадження за пунктом 1 статті 6 Конвенції, а тому не порушила жодного питання, яке б вимагало окремого розгляду.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* прийнятими скарги за пунктом 4 статті 5 Конвенції у зв'язку

- із судовими засіданнями, проведеними 18 лютого, 21 квітня та 16 червня 2009 року, за пунктом 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тривалістю провадження та за статтею 2 Протоколу № 4 до Конвенції, а решту скарг у заяві – неприйнятними;
2. *Постановляє*, що було порушено пункт 4 статті 5 Конвенції у зв'язку із судовими засіданнями, проведеними 18 лютого, 21 квітня та 16 червня 2009 року;
 3. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тривалістю провадження;
 4. *Постановляє*, що скарга за статтею 2 Протоколу № 4 до Конвенції не порушує жодного питання, яке вимагало б окремого розгляду;
 5. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
 6. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.